

РЕЧ ПРЕЂИВАЧА

Захваљујући разумевању уредништва нашег часописа ТЕМЕ, које је препознало *спорт* као *тему* која заслужује да се сагледа из различитих углова, у прилици смо да у овом броју укажемо на, пре свега, његову употребну вредност у политици и бизнису. Осим тога ту су и радови који осветљавају и неке друге аспекте спорта који ће помоћи да се сагледа сва његова сложеност.

Бројне дефиниције спорта које, свака на свој начин, указују на неке од његових карактеристика, ипак имају један заједнички имени-тељ, а то је агон. Заправо агон, односно жеља и потреба за надметањем (са самим собом али и другима), у основи је спорта. И свака форма физичког вежбања која има као циљ надметање, да би се показало да (смо) бољи од себе самих или другог поред себе, заправо издваја спорт у посебно подручје физичке културе.

Од најранијих цивилизација па до времена и цивилизације у којој ми живимо, спорт је увек био, баш због своје агонистичке подлоге, радо коришћен за потребе политике и бизниса. Она позната Јувеналова порука римским лумпенролетерима „*Panem et circenses*“ (Хлеба и игара), није само исказани цинизма према друштвеној стварности тога времена, већ и дубоко промишљена слика анималне потребе људи за храном и забавом. Ова промишљена слика односа човека према сопственој стварности, тако једноставно казана, траје вековима. Мењају се само објашњења и оправдања, у зависности од датог друштвеног тренутка, за њену примену.

Због тога је спорт, који је одавно остао без игре, тако погодан за омамљивање и пасивизацију људи. Од времена римског *Циркуса максимуса* и *Колосеума*, па до данашњих спортских стадиона и телевизијских преноса, стално се ради на стварању што бројније гледалишне масе људи. Та гледалишна маса, која је сваким даном све бројнија, због своје забаве (гледањем других како се надмећу и боре) и „доступне хране“, не жели да се меша у уређење сопственог живота и друштвене стварности у којој се налази. Због те огољене чињенице сви политичари, у свим земљама света, користе спорт за остварење својих политичких циљева. Наравно, и бизнисмени који су увек поред, или испред, политичара, не желе да пропусте шансу да користећи спорт увећају свој профит. И ту настаје, заправо, размисљање о разним (зло)употребима спорта.

Некадашњи атрибути спорта - *васпитање, социјализација и здравље*, замењени су новим – *професионализација и профит*. „Ново време“ не само да је захтевало и „новог човека“, већ је и спорту променила улогу. Да би утилитарност спорта била што боље искоришћена морало је да дође и до промене атрибута спорта. Професионализација спорта је у директној корелацији са спектаклом (спортским) који привлачи масу гледалаца. А та маса гледалаца, не само да саму себе пасивизира и отупљује друштвену оштрицу, већ је одличан извор за остварење профита. И ту се затвара круг унутар кога се налази велики део размишљања о спорту.

Наравно, наша размишљања о спорту, која су и у овим радовима показана, ипак желе да укажу (и) на неопходност отклона од оваквог односа према спорту. Овакво настојање је самим тим и назнака да је неопходан и отклон од архетипа западног човека. Ово је потребно из једног врло једноставног разлога: овај архетип западног човека се формира против свих природних закона и заснива се искључиво на хедонистичко – дарвинистичком погледу на свет. Сходно томе, западни човек, сматра да је употреба сваког средства, ради остварења својих циљева – дозвољена.

Солжењичин је, говорећи о слободи, у време поларизације света на Исток и Запад, рекао: *Западни тип слободе* подразумева да се чини оно што причињава задовољство, *источни тип слободе* подразумева добровољно прихватање јарма, а *хришћански православни тип слободе* подразумева самоограничење и самостешњење себе ради других. И управо у овом последњем, хришћанско – православно поимању слободе, треба тражити пут ка рехабилитацији спорта у целини. А до тада треба радити, говорити и писати, као што то и овом приликом чинимо, како би се спорт вратио својим старим атрибутима.

То је, знамо, тешка мисија, али могућа. „Не дај се злу надвладати, него надвладај зло добрим.“ (Рим. 12, 21). Ова апостолска порука Римљанима, као и Јувеналова сентенца, јасно показују, и у нашем времену, којим путем треба да идемо и како да се понашамо.

Гост - уредник
Ненад Живановић